

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของ
หัวหน้างาน กับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ
หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์

นางสาวทองสุกร์ บุญเกิด

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-051-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**RELATIONSHIPS AMONG PERSONAL FACTORS, WORK SAFETY
MANAGEMENT OF HEAD NURSES, AND ADAPTATION OF
PROFESSIONAL NURSES AFTER BEING ASSAULTED
EMERGENCY DEPARTMENT, REGIONAL HOSPITALS
AND MEDICAL CENTERS**

Miss Tongsook Boongird

สถาบันวิทยบริการ
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Administration

Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-051-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการความปลอดภัย
ในการทำงานของหัวหน้างานกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้าย
ของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์

โดย

นางสาวทองศุภร์ บุญเกิด

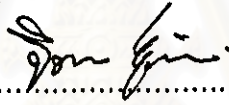
สาขาวิชา

การบริหารการพยาบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา

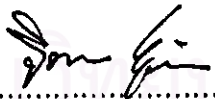
รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ

คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

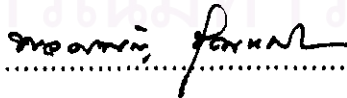

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร. พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

ทองศุภร์ บุญเกิด : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการความปลอดภัยในการทำงาน
 ของหัวหน้างานกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
 โรงพยาบาลศูนย์ (RELATIONSHIPS AMONG PERSONAL FACTORS, WORK SAFETY
 MANAGEMENT OF HEAD NURSES, AND ADAPTATION OF PROFESSIONAL NURSES AFTER
 BEING ASSAULTED EMERGENCY DEPARTMENT, REGIONAL HOSPITALS AND MEDICAL
 CENTERS) อาจารย์ที่ปรึกษา:รศ.พ.ต.ต.หญิง ดร.พวงเพ็ญ ชูณหะพาน,146 หน้า ISBN 974-334-051-3

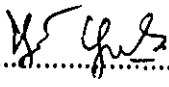
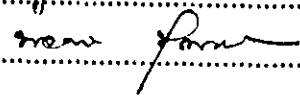
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวภายหลังถูกทำร้าย ของพยาบาลวิชาชีพ ความสัมพันธ์
 ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้าย
 ของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์ รวมทั้งศึกษาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การ
 ปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
 โรงพยาบาลศูนย์ จำนวน 210 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการจัดการ
 ความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างาน และแบบสอบถามการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .95 และ.94 ตามลำดับ วิเคราะห์
 ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์การจรมันและทดสอบทางสถิติโดยการทดสอบไคแควร์ และวิเคราะห์การ
 กดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาล
 ศูนย์ โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ
 ด้านการทำหน้าที่ในสังคม ด้านขวัญกำลังใจ และด้านภาวะสุขภาพ อยู่ในระดับดี
2. การอบรมการป้องกันตัวและการจัดการความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานมีความสัมพันธ์กับ
 การปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
3. ตัวแปรที่พยากรณ์การปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
 โรงพยาบาลศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างาน
 สามารถพยากรณ์การปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพได้ร้อยละ 29.9 ($R^2 = .299$)

ได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

การปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ = .546 การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของ
 หัวหน้างาน

ภาควิชา...คณะพยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชา...การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา...2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4177559536 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : ADAPTATION AFTER BEING ASSAULTED / WORK SAFETY MANAGEMENT /

PROFESSIONAL NURSES / EMERGENCY DEPARTMENT

TONGSOOK BOONGIRD : RELATIONSHIPS AMONG PERSONAL FACTORS, WORK SAFETY MANAGEMENT OF HEAD NURSES, AND ADAPTATION OF PROFESSIONAL NURSES AFTER BEING ASSAULTED EMERGENCY DEPARTMENT, REGIONAL HOSPITALS AND MEDICAL CENTERS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. POLICE MAJOR PAUNGPHEN

CHOONHAPRAN, Ph.D 146 pp. ISBN 974-334-051-3

The purposes of this research were to study the adaptation of professional nurses after being assaulted, and the relationships among personal factors, work safety management of head nurses and adaptation of professional nurses after being assaulted emergency department Regional Hospitals, and Medical Centers and to search for variables that would be able to predict the adaptation of professional nurses after being assaulted. The subjects consisted of 210 professional nurses selected by simple random sampling technique. The research instruments were questionnaires developed by the researcher consisted of work safety management of head nurses and adaptation of professional nurses after being assaulted questionnaires which were tested for content validity and the reliability were .95 and .94. Statistical techniques utilized in data analysis were mean, Chi-square and stepwise multiple regression analysis.

Major finding were the following :

1. The mean score of adaptation of professional nurses after being assaulted was at good level. The mean scores of adaptation of professional nurses after being assaulted, in the aspects of social functioning, morale, and health were at good level.

2. Defensive training and work safety management of head nurses were positively and significantly related to adaptation of professional nurses after being assaulted, at the .05 level.

3. The variables that could significantly predict the adaptation of professional nurses after being assaulted was work safety management of head nurses at the .05 level. The predictors accounted for 29.9 percent ($R^2 = .299$) of the variance.

The predicted equation in standard score from the analysis was as follow :

ADAPTATION OF PROFESSIONAL NURSES AFTER BEING ASSAULTED = .546 WORK SAFETY MANAGEMENT OF HEAD NURSES

ภาควิชา...คณะพยาบาลศาสตร์.....ลายมือชื่อผู้คิด.....
สาขาวิชา...การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา...2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร.พวงเพ็ญ ชุนทรปาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งให้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ คำสั่งสอน ให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความ เอาใจใส่ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิ์สาร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่าน ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบความตรง ตามเนื้อหาของเครื่องมือ ให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือ การทำวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลศูนย์ หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้า งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ทั้ง 17 แห่ง ที่อำนวยความสะดวกในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บ รวบรวมข้อมูลการวิจัย รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์ ทุกแห่ง ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทดลองใช้เครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและ ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาสับสนุนทุนส่วนหนึ่งในการทำ วิจัยนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุก ๆ คนที่เป็นกำลังใจอย่างดี และขอขอบคุณ คุณชุติมา กองทรัพย์เจริญ คุณธีรพงศ์ บุญเกิด และ คุณนริศ ประรามย์ ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์ และการวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งคอยให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทองศุกร์ บุญเกิด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ปัญหาการวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ภารกิจของหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาลศูนย์.....	15
หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลหัวหน้างานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน.....	17
หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลวิชาชีพหัวหน้างานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน.....	21
การจัดการความปลอดภัยในการทำงาน.....	26
การทำร้าย.....	33
การปรับตัว.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากร.....	54
กลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	98
สรุปผลการวิจัย	99
อภิปรายผลผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	113
รายการอ้างอิง	115
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและหนังสือขอความร่วมมือ	124
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	129
ภาคผนวก ค สถิติที่ใช้ในการวิจัย	141
ประวัติผู้วิจัย	146

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	56
2 ค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ข้อมูลทดลองและข้อมูลจริง.....	60
3 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ผลัดที่ปฏิบัติงาน และการอบรม.....	64
4 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการถูกทำร้ายทางคำพูด.....	66
5 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการถูกทำร้ายทางร่างกาย	69
6 จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพเกี่ยวกับการถูกทำร้ายทางคำพูด และ/หรือทางร่างกาย.....	72
7 จำนวนและอัตราส่วนของพยาบาลวิชาชีพที่ถูกทำร้ายทางร่างกาย จากการถูกขว้างปาด้วยวัตถุและที่ระบุงการรักษา.....	73
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความปลอดภัยในการ ทำงานของหัวหน้างานจำแนกตามรายด้านและระดับ.....	75
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความปลอดภัยในการ ทำงานของหัวหน้างานด้านกายภาพจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	76
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความปลอดภัยในการ ทำงานของหัวหน้างานด้านชีวภาพจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	79
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความปลอดภัยในการ ทำงานของหัวหน้างานด้านสารเคมีจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	81
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการจัดการความปลอดภัยในการ ทำงานของหัวหน้างานด้านจิตสังคมจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	82
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวภายหลังถูกทำร้าย ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามรายด้านและระดับ.....	84
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวภายหลังถูกทำร้าย ของพยาบาลวิชาชีพด้านการทำหน้าที่ในสังคมจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	85
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวภายหลังถูกทำร้าย ของพยาบาลวิชาชีพด้านขวัญกำลังใจจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	86
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการปรับตัวภายหลัง ถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพด้านสุขภาพจำแนกตามรายข้อและระดับ.....	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ สถานภาพสมรสและระดับการศึกษากับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ.....	90
18 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินและผลัดที่ปฏิบัติงานกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ.....	91
19 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลด้านการอบรมการป้องกันตัว การจัดการความปลอดภัยในการทำงานและจิตวิทยาในการให้บริการกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ.....	92
20 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ.....	93
21 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การจัดการความปลอดภัยในการทำงานของหัวหน้างานกับการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพหน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินโรงพยาบาลศูนย์.....	94
22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เปลี่ยนแปลง (R^2 change) จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณทีละขั้นตอน.....	96
23 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ทดสอบความมีนัยสำคัญของ b และแสดงสมการถดถอยพหุคูณที่ใช้พยากรณ์การปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลศูนย์.....	97

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงผลการจัดการความปลอดภัยที่มีต่อการได้รับความรุนแรง.....	32
2 แสดงสาเหตุที่เกิดการทำร้าย.....	40
3 แสดงการปรับตัวภายหลังถูกทำร้ายของพยาบาลวิชาชีพ.....	48

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย